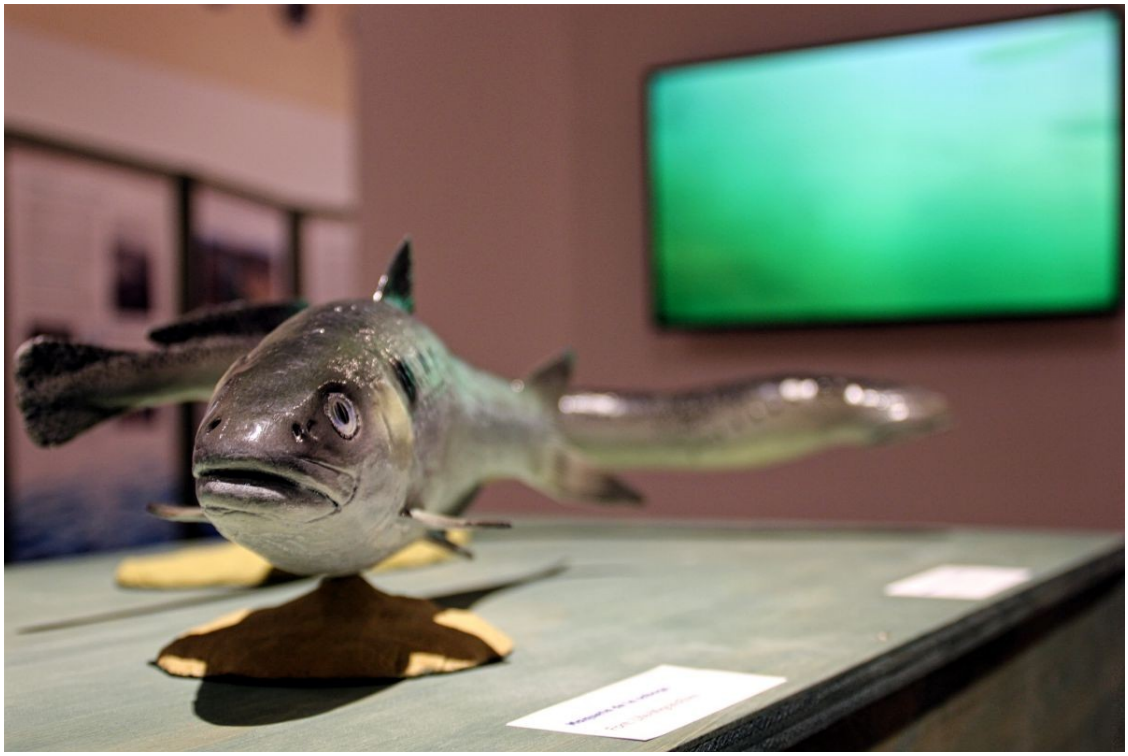
Patrimoni | Dani Sainz de Aja | Actualitzat el 27/07/2016 a les 14:05

Un bitllet de tornada per als peixos viatgers de l'Ebre

El Museu de les Terres de l'Ebre acull una exposició itinerant sobre el projecte 'Migratoebre' per a la recuperació de quatre espècies autòctones de peixos migradors



La saboga (el peix més pescat a l'Ebre al llarg dels segles) i la llamprea són dos de les espècies aqüàtiques amanaçades al nostre riu | D. Sainz de Aja

Fa uns dies ens deixava bocabadats la captura d'un silur de més de 100 quilos i 2,5 metres de llarg, dels més grans mai pescats, a l'embassament de Mequinensa. La monstruositat d'este peix ens recorda que es tracta d'una espècie introduïda per l'home a l'ecosistema de l'Ebre als anys setanta per convertir-se en el major repte dels aficionats a la pesca. Però el que molts d'estos pescadors no sabran és que unes dècades abans de la introducció del silur, desapareixia una peix encara més colossal. És tracta de l'esturió, una espècie juràssica que arriba a passar els 3 metres de llarg i pot viure vora els 100 anys.

L'esturió europeu, juntament amb la saboga, la llamprea i l'anguila, són les espècies de peixos migratoris (que migren d'aigües salades a dolces) més emblemàtiques del riu Ebre i que es troben extingides o prop de desaparèixer. Des de 2014 el projecte LIFE Migratoebre, que impulsa l'IDECE i algunes institucions científiques del territori, treballa per recuperar poblacions estables d'estes espècies. D'aquí un any ja es podrien introduir 50 exemplars joves d'esturió provinents de la costa atlàntica francesa, únic punt d'Europa on encara se'n troben. I paral·lelament s'instal·laran rampes i elevadors per a que els peixos puguen superar els obstacles que l'home ha instal·lat al llarg del riu (com l'assut de Xerta o la pressa de Flix) amb l'objectiu que les minses poblacions de saboga, llamprea i anguila tinguen més espai per migrar i reproduir-se.

Una de les altres potes del projecte és la implicació de la població. Per això el Museu de les Terres de l'Ebre organitza una exposició itinerant sobre Migratoebre que de moment recala a Amposta fins el 9 d'octubre. El director del Museu, Àlex Farnós, defensa la importància de promoure un relat positiu sobre l'Ebre, com el d'este projecte, per canviar la relació de la gent amb el riu: "a les Terres de l'Ebre considerem el riu com un element d'identitat, però ens costa identificar coses concretes pel qual és important".



Àlex Farnós, director del Museu de les Terres de l'Ebre, al davant d'una maqueta d'esturió europeu a escala real Foto: D. Sainz de Aja

Durant el darrer segle, explica Farnós, es va trencar la relació de la gent amb el riu. Les constants riuades i la misèria de l'època, primer, i l'explotació hidràulica o l'abandonament dels passos de riu, després, va fer que la gent donés l'esquena a l'Ebre. Els sofrits llaguters ja deien que "històries de riu, totes dolentes". Però com recorda Farnós, en els últims temps s'ha recuperat l'interès pel riu. Possiblement el moviment antitransvasament hi tinga molt a veure. "Les històries de riu no tenen perquè ser totes dolentes i Migratoebre pot ser una història en positiu de la relació de la gent amb el riu, ja que sense la biodiversitat i els ecosistemes, el riu no és res".

L'exposició recorrerà, entre 2016 i 2017, altres pobles de les Terres de l'Ebre com Tortosa, Flix, Tivenys, Deltebre, la Ràpita, l'Ametlla de Mar, Móra d'Ebre i Sant Jaume d'Enveja. A través dels textos i els audiovisuals - juntament amb altres accions de divulgació que es duran a terme - se'ns descobreix els rics ecosistemes que s'estenen al llarg de 130 quilòmetres, des de la desembocadura fins el pantà de Riba-roja, dividint-se en tres trams. "Els recursos d'esta exposició mostren que baix d'una capa d'aigua que veiem des de fora hi ha una biodiversitat espectacular", comenta el director del Museu de les Terres de l'Ebre i recorda que algunes d'estes espècies que es mostren a l'exposició "tenen importància mundial", raó per la qual la Unió Europea cofinança el projecte Migratoebre.

L'exposició també planteja els riscos que afronta el riu i els seus ecosistemes: la pesca d'arrossegament que perjudica les espècies de la plana continental, la sobreexplotació de l'anguila, els obstacles fluvials, la regulació de cabals que fan les centrals hidroelèctriques, o la

introducció de peixos exòtics, com els silurs o les carpes. En este punt, Farnós fa èmfasi en no fer cas el lema de "captura i solta" que s'adreça als aficionats de la pesca esportiva, ja que les espècies invasores és millor no retornar-les al riu. I és que, com adverteix un dels plafons de l'exposició, un dels efectes de la introducció de peixos forasters és la competència per l'hàbitat, la depredació d'espècies locals o la pèrdua de diversitat genètica. Per això, un cop els 50 esturions vinguts de França passen un temps d'aclimatació a l'IRTA i siguen alliberats al riu, enmig d'un medi hostil, caldrà fer un seguiment per comprovar si, 300 milions d'anys després, este monstre pot seguir habitant el nostre riu.